

WPROWADZENIE

© Borgis

Strategia redukcji szkód a wpływ na zdrowie społeczeństwa i rodziny

Medycyna XXI wieku na niespotykaną dotąd skalę zmienia swoje oblicze i otwiera się na nowe perspektywy. Jedną z nich jest rozwój strategii redukcji szkód (ang. *harm reduction*) będącej szeregiem działań w zakresie zdrowia publicznego mających na celu zmniejszenie negatywnych konsekwencji społecznych związanych z ryzykownymi bądź groźnymi dla zdrowia aktywnościami i zachowaniami ludzkimi. Idea redukcji szkód, rozumiana jako minimalizowanie niekorzystnego dla jednostki wpływu czynnika szkodliwego poprzez zastąpienie go innym, obarczonym mniejszym ryzykiem zdrowotnym, wywodzi się z pozytywnie ocenianego i skutecznego sposobu kontrolowania uzależnienia od opiatów, sięgającego lat 60. ubiegłego wieku. Od lat 90. XX wieku strategia redukcji szkód uznawana jest za jeden z najważniejszych kierunków współczesnej terapii uzależnień. Obecnie obejmuje ona wszystkie aspekty dnia codziennego, które są kluczowe z punktu widzenia ochrony zdrowia publicznego, a co za tym idzie zdrowia całej rodziny i jednostki.

Aktualnie jednym z najszerzej omawianych zagadnień w tym obszarze, przede wszystkim ze względu na rozpowszechnienie zjawiska, ale też skalę negatywnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych, jest temat potencjału strategii redukcji szkód w terapii uzależnienia od tytoniu. Jednak znajduje ona swoje uzasadnienie w wielu innych obszarach, wśród których warto wymienić: niewłaściwe odżywianie (m.in. działania na rzecz redukcji konsumpcji tłuszczu zwierzęcego, cukru i soli), ryzyko związane z transportem (minimalizowanie negatywnych następstw wypadków m.in. poprzez technologie pasów bezpieczeństwa, poduszek powietrznych, barier drogowych) i aktywnością fizyczną (minimalizowanie ryzyka trwałych urazów poprzez użycie środków ochronnych, np. kaski i okulary narciarskie, właściwe obuwie sportowe itd.), zagrożenia środowiska pracy (redukowanie szkód poprzez stosowanie środków ochronnych i zasad BHP) i naszego najbliższego otoczenia domowego.

W nowym dziale „Medycyny Rodzinnej” pt. „Redukcja Szkód: Zdrowie – Społeczeństwo – Rodzina”, który cyklicznie będzie pojawiał się na łamach kwartalnika, pragniemy zwrócić uwagę Czytelników na wyzwania stawiane strategii redukcji szkód i proponowane przez nią rozwiązania, opierając się na współczesnej wiedzy naukowej i literaturze fachowej.

prof. dr. hab. n. med. Andrzej Sobczak
Redaktor Prowadzący

*Zakład Chemii Ogólnej i Nieorganicznej,
Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej,
Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach,
Zakład Szkodliwości Chemicznych i Toksykologii Genetycznej,
Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu*